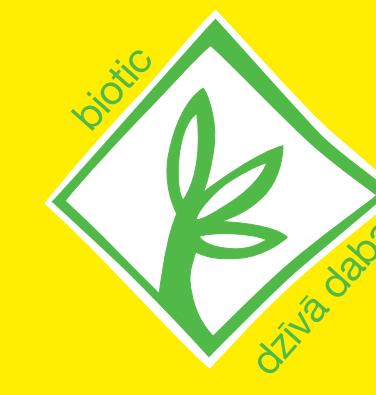

Rūjas paliene

Rūja Floodplain

Dabas liegums / Nature Reserve

Rūjas paliene jūnija naktī / Rūja Floodplain on a June's Night. Foto: Ainārs Auniņš

Rūjas upe un palieņu pļavas

Izveidots 2004. gadā, platība – 444 ha. Galvenās dabas vērtības:

- 9 Eiropas nozīmes aizsargājami biotopi vairāk nekā 300 ha platībā
- 24 īpaši aizsargājamas putnu sugas
- 4 aizsargājamas augu sugas
- 8 īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas
- 1 īpaši aizsargājama zīdītāju suga

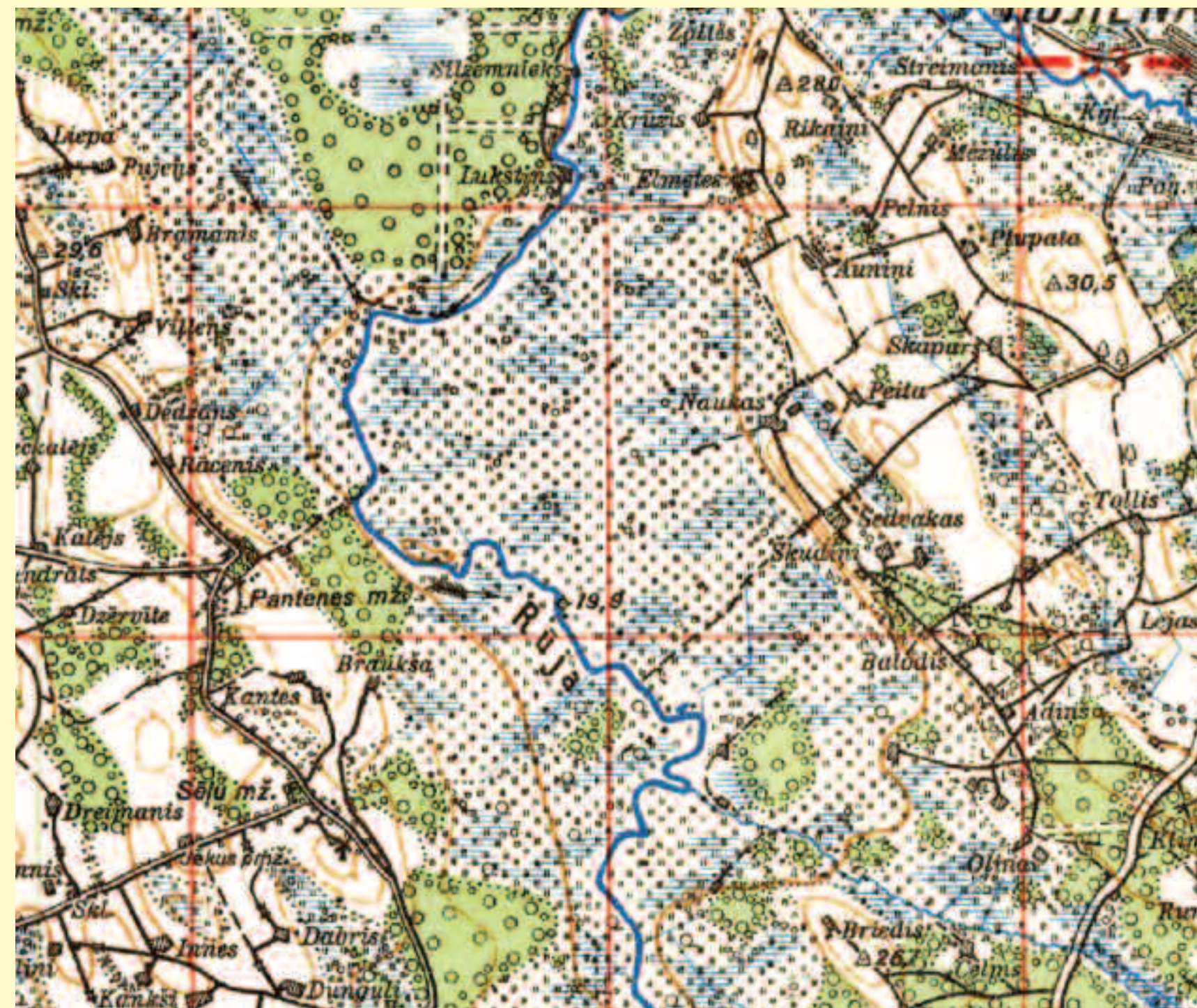
Dabas lieguma "Rūjas paliene" izveides galvenais mērķis ir aizsargāt divas apdraudētas putnu sugas – ķikutu un griezi, kā arī saglabāt aizsargājamu biotopu – upju palieņu pļavas. Bioloģiskās daudzveidības ziņā izcilā teritorija aizņem apmēram 10 km garu un 250–500 m platu Rūjas lejteces palienes posmu Valmieras rajona Jeru, Sēļu un Vilpulkas pagastā. Liegums ietver galvenokārt slapjas, palos applūstošas un daļēji aizaugušas pļavas, kā arī krūmājus un mežus.

Rūja River and Floodplain Meadows

Year of establishment – 2004, area – 444 ha. Key nature values:

- 9 types of protected meadows of European importance covering over 300 ha
- 24 specially protected bird species
- 4 protected plant species
- 8 specially protected invertebrate species
- 1 specially protected mammal species

The key objective for establishing the Rūja River Nature Reserve is conservation of two threatened bird species, the Great Snipe Gallinago media and the Corn Crake Crex crex, and protection of the river floodplain meadow habitat. The area is exceptional in its biological diversity, and it takes up a stretch of the floodplain along the lower reaches of the Rūja River measuring about ten kilometers in length and about 200-250 meters in width. It is situated in the Jeri, Sēļi and Vilpulka Parishes of the Valmiera District. The nature reserve mainly encompasses wet, flooding and partially overgrown meadows, and brushwood and forests.

20. gadsimta sākumā Rūjas paliene bija plašāka un pļavas upes ielejā nebija meliorētas. Daudzo apkārtnes viensētu saimnieki tajās pļava sienu. In early 20th century the Rūja floodplain was much wider and meadows in the river valley were not drained. They were used for heymaking by local farmers

Kāpēc nepieciešama pļavu apsaimniekošana?

Ikviena pļava mērenā klimata zonā ātri vien aizaug krūmiem, jo šādos klimatiskos apstākļos mežs ir ekosistēmu attīstības gala stadija. Pirms 4000 gadu zemkopji, kas ienāca Ziemeļvidzemē, mežainajos apvidos sāka veidot ganības un pļavas. Ilgstošā laikā dabas daudzveidību Rūjas palienes pļavās sekmējusi tieši ar dabas ritmiem saskaņota cilvēku lauksaimnieciskā darbība.

20. gadsimtā te vairākkārt veikta meliorācija, taču izraktie grāvji krasi samazināja palu apjomu. Tas būtiski izmainīja pļavas mitruma režīmu, veicināja platību aizaugšanu un izraisīja dabas daudzveidības samazināšanos.

Lai retajām augu un dzīvnieku sugām nodrošinātu piemērotus dzīves apstākļus, nepieciešams izcirst krūmus un pļaut pļavas pēc putnu ligzdošanas sezonas. Latvijas Dabas fonda izstrādātajā teritorijas dabas aizsardzības plānā meliorācijas ietekmes novēršanai paredzēts pilnībā aizbērt atsevišķus grāvjus palienē.

Why is Meadow Management Necessary?

Any meadow in a temperate climate zone rapidly overgrows with shrubs as forest is the end stage of ecosystem development in these climate conditions. First farmers in North Vidzeme started establishing pastures and meadows about 4000 years ago. It is the sustainable agriculture activities that have fostered development of nature diversity of these meadows.

In order to improve automated meadow management, drainage works were carried out in the 20th century. However, digging of ditches has dramatically decreased the amount of flooding. It is the main reason for changes in the hydrological regime of the area. Furthermore, abandoned ditches contribute to meadows being taken over by shrubs that in return decreases biodiversity.

To provide suitable living conditions for rare plant and animal species, shrubs have to be removed and mowing has to take place after the nesting season. The management plan for the site developed by the Latvian Fund for Nature prescribes filling some of the drainage ditches.

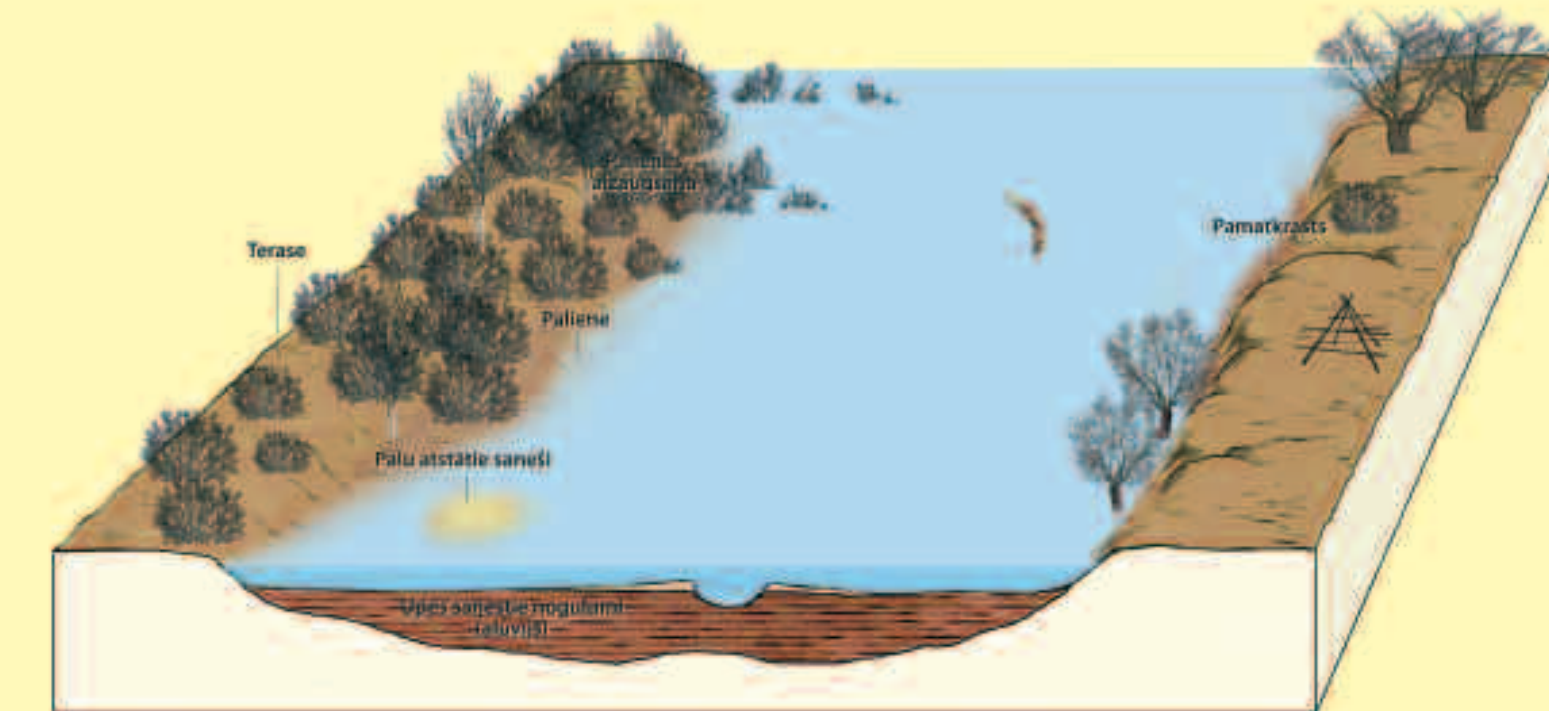

Rūjas palieni veidojošie elementi / Prototype of Rūja floodplain with formative elements

Toms Liniņš, Andris Klepers

Kas ir paliene?

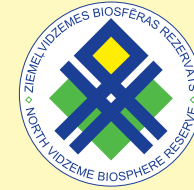
Upes paliene ir zemākā ielejas daļa, kura regulāri applūst. Mazpārveidotā upe ir dinamiska un tās gultnes nepārtraukti mainās jeb meandrē. Rūjas lejtece ir bagāta ar vecpēm dažādās attīstības stadijās, te atrodamas bebraines un periodiski izžūstošas lāmas. Vecupes veido senākie upes likumi, jeb meandri, kuri nošķiras no upes tecējuma, tai mainot gultni. Upes kritums ir 0,5 m uz km, bet pavasara palos ūdens līmenis var celties pat par pāris metriem dažū dienu laikā, applūdinot plašas palienes teritorijas līdz pat pamatkrasta nogāzei. Lai arī pārplūdušajās platībās ūdens ir sekls, citkārt tas saglabājas pat vairākas nedēļas. Tas rada īpašus apstākļus noteiktu augu un dzīvnieku sugu pielāgotībai.

Pavasara palos ūdens līmenis upē var celties pat par pāris metriem dažū dienu laikā, applūdinot plašas upes ielejas teritorijas. Mēnesi vēlāk tā pati vieta izskatās kā zīmējumā augstāk / During spring flooding the water level can rise by as much as several meters in a couple of days thus flooding large areas of the floodplain. The same place looks as in picture above one month later

What is Floodplain?

The river floodplain is the lowest part of the valley that floods regularly. The river has been little altered by human activities; it is dynamic and its bed is permanently changing or meandering. The Rūja lower reaches are rich in oxbows of various stages of development; here one would find waters inhabited by beavers and ponds that periodically dry up. Oxbows are formed by old river bends or meanders that have been cut off from the river flow. The river drop is about 0.5 m/km, yet during spring flooding the water level can rise by as much as several meters in a couple of days thus flooding large areas of the floodplain up to the slope of the river bank. Even though the water in the flooded areas is shallow it can remain there for several weeks. The particular wet conditions ensure the presence of plant and animal species favoring such habitats.

Rūjienas tūrisma informācijas centrs / Rūjiena Tourism Information Center
Rūjiena, Raiņa iela 3, tālr.: +371 64263278, +371 29464888, www.rujiena.lv
Valmieras tūrisma informācijas centrs / Valmiera Tourism Information Center
Valmiera, Rīgas iela 10, tālr.: +371 64207177, www.valmiera.lv
Latvijas Dabas fonds / Latvian Fund for Nature
Raiņa bulvāris 31-6, Rīga, tālr: +371 67830999, www.ldf.lv

Stenda uzstādīšanu atbalsta Jeru, Sēļu un Vilpulkas pagasta pašvaldība. / Setting up of this information board was supported by Jeri, Sēļi and Vilpulka Parishes.

Izdevējs: Latvijas Dabas fonds, 2007 / Publisher: Latvian Fund for Nature
Projektu vadītāji/ Projects Managers: Inga Račinskā, Ņatars Opermanis
Teksts/ Author: Andris Klepers

Konsultanti/ Consultants: Ainārs Auniņš, Aija Jakubovska
Dizains/ Design: Ainārs Gaidis, aģentūra "DUE"
Iespiests/ Printed: Latsign

Stends izgatavots un uzstādīts Latvijas Dabas fonda īstenotā projekta "Palieņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem" un ANO Attīstības programmas un Pasaules Vides fonda projekta "Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā" ietvaros. / This information board has been developed and set up by the Latvian Fund for Nature within the framework of the project on Restoration of Floodplain Meadows for European Union Species and Habitats and by the UNDP / GEF project on Biodiversity Protection in North Vidzeme Biosphere Reserve.